

Bydgoszcz, 12 kwietnia 2018 r.

WOJEWODA KUJAWSKO-POMORSKI

WPS.IX.431.2.13.2018. AJe/ACz

**Pani
Krystyna Pawlak
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
ul. Wojska Polskiego 14
88-220 Osiećciny**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 186 pkt 3 i art. 197 b ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2017 r. poz. 697 z późn. zm.) oraz § 4 i § 13 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz.U. poz.1477) w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, ul. Wojska Polskiego 14, 88-220 Osiećciny (zwanym dalej GOPS lub Ośrodkiem) przeprowadzona została w dniach 20, 23 marca 2018 r. kontrola prawidłowości.

Kontrola przeprowadzona została przez:

- A.J. – inspektora wojewódzkiego Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy, kierującego zespołem inspektorów,
  - A.Cz. – starszego inspektora wojewódzkiego Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy,
- na podstawie Upoważnienia Nr 110/2018 z dnia 28 lutego 2018 r.

w zakresie:

- realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- zgodności zatrudnienia asystentów rodziny z wymaganymi kwalifikacjami.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2016 r. do 11 marca 2018 r.

Opis ustalonego stanu faktycznego oraz jego ocena:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o rozmowę i wyjaśnienia p. Krystyny Pawlak - Kierownika GOPS, p. ██████ – asystenta rodziny oraz analizę dokumentacji.

Zgodnie z art. 10 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania na podstawie art.190.

Gmina została ustawowo zobowiązana do realizacji zadań z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

GOPS działa obecnie na podstawie Statutu z dnia 17 października 2011 r. przyjętego Uchwałą Nr X/75/2011 Rady Gminy w Osiecinach. W dokumencie uwzględniono ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zadania Ośrodka szczegółowo ustalone zostały w Regulaminie Organizacyjnym, z dnia 30 grudnia 2016 r., wprowadzonym Zarządzeniem Kierownika Nr 7/2016. Dokument zawiera wyodrębnione w strukturze Ośrodka stanowisko asystenta rodziny oraz wyszczególnione zadania przypisane ustawą do realizacji.

Wójt Gminy Osiecinę Upoważnieniem nr 53/2012 z dnia 31 sierpnia 2012 r., upoważnił p. Krystynę Pawlak do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny oraz wydawania w tych sprawach decyzji.

W wyniku czynności kontrolnych stwierdzono również, że w strukturze jednostki kontrolowanej nie wyodrębniono zespołu do spraw asysty rodzinnej, co nie stanowi naruszenia przepisu art. 10 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny.

W zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ustalono, co następuje:

- odnośnie do zapisu art.176 pkt 1: *opracowanie i realizacja 3- letnich gminnych programów wspierania rodziny,*
- zgodnie z art.179 ust.1 wyżej cytowanej ustawy *w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.*

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2016-2018 przyjęty został Uchwałą Nr XII/112/2016 Rady Gminy Osiecinę z dnia 9 marca 2016 r.

Za główny cel programu założono wspieranie rodzin w wypełnianiu i przywracaniu im zdolności do pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz tworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny i jej prawidłowego funkcjonowania. Dokonano diagnozy sytuacji demograficznej i społecznej, wskazano cele szczegółowe oraz zadania do wykonania przez realizatorów programu.

Realizatorzy angażują się w wykonanie ww. programu.

W okresie objętym kontrolą Kierownik GOPS dopełniła obowiązku rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny. Sprawozdanie za rok 2016 zostało przekazane do Rady Gminy w dniu 16 marca 2016 r. Sprawozdanie w tym zakresie obejmuje informacje o pracy asystenta rodziny, dane ilościowe i jakościowe oraz informacje o realizacji zadań wynikających z Gminnego Programu Wspierania Rodziny. Sprawozdanie za rok 2017 jest w trakcie opracowywania.

W okresie objętym kontrolą GOPS zatrudnił jednego asystenta rodziny:

- p. █████ - w ramach umowy zlecenie, w okresie od 1 stycznia 2016 r. do chwili obecnej.

Asystent obejmował pomocą:

- w 2016 r. 23 rodziny, w tym brak przypadków rodzin zobowiązanych do współpracy przez Sąd,
- w 2017 r. 21 rodzin, w tym brak przypadków rodzin zobowiązanych do współpracy przez Sąd,

- 2018 r. 15 rodzin (do dnia 19 marca), w tym brak przypadków rodzin zobowiązanych do współpracy przez Sąd, przy zachowaniu zasady, iż asystent równocześnie nie pracował z więcej niż 15 rodzinami.

Na podstawie badanej dokumentacji ustalono, iż w okresie objętym kontrolą zatrudniony asystent rodziny posiadał wymagane kwalifikacje, zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W aktach osobowych asystenta znajdowały się oświadczenia dotyczące spełniania wymagań wynikających z art. 12 pkt 2, 3 i 4 ww. ustawy.

W zakresie czynności asystenta rodziny uwzględniono zadania, zgodnie z art. 15 ust 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, z wyjątkiem zadania określonego w art. 15 pkt 13a, dotyczącego realizacji ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „*Za życiem*”. O powyższym pouczono Kierownika GOPS.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 2 i pkt 4b:

- *tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,*
- *finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.*

Gmina Osiecinny tworzy możliwość podnoszenia kwalifikacji przez asystenta rodziny. W okresie objętym kontrolą, asystent podnosił swoje kwalifikacje poprzez udział w szkoleniach tematycznych. W budżecie Ośrodka zostały zaplanowane środki finansowe na szkolenia.

Praca asystenta nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca była prowadzona, co jest zgodne z art. 17 ust. 3 cyt. wyżej ustawy. Ponadto, stosownie do treści art. 17 ust. 4 ustawy, asystent rodziny nie prowadził postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę.

W okresie objętym kontrolą praca z rodzinami prowadzona była przez asystenta rodziny i pracowników socjalnych. Zgodnie z zapisami art. 11 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w przypadku, gdy Ośrodek Pomocy Społecznej podjął informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadzał w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej. Jeżeli z analizy sytuacji rodzinnej wynikała konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występował do Kierownika Ośrodka z wnioskiem o jego przydzielenie, a Kierownik przydzielał rodzinie asystenta.

Ponadto, zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzina również wyrażała pisemną zgodę na współpracę z asystentem. Dotychczas nie było przypadku odmowy przyznania rodzinie asystenta.

Zbadano dokumentację wszystkich rodzin prowadzoną w okresie objętym kontrolą. Asystent dokumentuje swoją pracę poprzez: notatki z pracy z rodziną, karty pracy z rodziną, plany pracy, ocenę sytuacji rodziny (*opinia w sprawie rodziny*).

Asystent rodziny dokonywał okresowych ocen sytuacji rodziny nie rzadziej niż co pół roku, co jest zgodne z art.15 ust.1 pkt 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Częstotliwość wejść w środowisko asystenta była adekwatna do potrzeb rodziny. Plany pracy zawierały terminy realizacji działań oraz ich przewidywanych efekty, co jest zgodne z zapisem art. 15 ust. 3 ww. ustawy. Dokument był aktualizowany, stosownie do sytuacji i potrzeb rodziny.

- W zakresie koordynacji poradnictwa opisanego w art. 8 ustawy *o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem”*.

Do chwili przeprowadzenia kontroli do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej nie wpłynął żaden wniosek wynikający z ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem”.

- W zakresie realizacji zapisu art. 15 ust.1 pkt 16: *monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z asystentem*.

Asystent rodziny prowadzi monitoring funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną. Czas trwania monitoringu przez asystenta uzależniony jest od prawidłowości wykonywania funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Wejścia w środowisko są dokumentowane w formie notatek służbowych oraz w karcie pracy z rodziną.

Decyzja o zaprzestaniu lub dalszej współpracy asystenta z daną rodziną podejmowana jest wspólnie z asystentem rodziny, pracownikiem socjalnym i Kierownikiem GOPS, po uprzedniej konsultacji. Zakończenie współpracy następuje na skutek zrealizowania planu pracy, zmiany miejsca zamieszkania przez rodzinę, pozbawienia władzy rodzicielskiej, ukończenia przez dziecko 18 roku życia lub braku współpracy i nierealizowania planu pracy.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 7: *prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy*.

Monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej prowadzony jest na bieżąco przez instytucje i służby działające na rzecz rodziny, tj.: pracowników GOPS, nauczycieli i pedagogów szkolnych, policję, kuratorów. Informacje o rodzinie zagrożonej kryzysem są także pozyskiwane ze środowiska lokalnego. Sytuacja rodziny jest sprawdzana przez pracownika socjalnego i zależnie od potrzeb rodziny i sytuacji dziecka, podejmowane są stosowne działania.

- W zakresie prowadzonego *monitoringu dzieci ze środowisk, w których występuje przemoc oraz jakie służby były zaangażowane w prace na rzecz rodziny*.

W okresie objętym kontrolą, asystent nie współpracował z rodzinami, w których występowała przemoc.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3c: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.*

W okresie objętym kontrolą na terenie gminy Osiecinicy nie funkcjonowała placówka wsparcia dziennego. Natomiast dzieci mogą spędzić czas wolny w świetlicach szkolnych, które oferują zajęcia plastyczne, sportowe oraz pomoc przy odrabianiu lekcji. Gminny Ośrodek Kultury prowadzi całoroczną działalność kulturalną i organizuje kolonie letnie z elementami programu socjoterapeutycznego. Gmina stwarza także możliwość wyjazdu dzieci na basen do Radziejowa. Biblioteka Publiczna zapewnia dzieciom dostęp do księgozbioru oraz umożliwia skorzystanie z komputera i internetu.

Ponadto dzieci mogą korzystać z boiska Orlik pod opieką animatora oraz zapisać się do młodzieżowej drużyny strażackiej.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3a: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,*

oraz

- w zakresie realizacji zapisu art. 10 ust. 3: *praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, terapii i mediacji, usług dla rodzin z dziećmi, pomocy prawnej, organizowania dla rodzin spotkań.*

Gmina Osiećiny zapewnia rodzinie przeżywającej trudności dostęp do bezpłatnego, specjalistycznego poradnictwa (prawnego, terapeutycznego, psychologicznego, pedagogicznego, socjalnego). Ponadto gmina współpracuje z PCPR w Radziejowie w ramach programu „Rodzina w Centrum”. Szczegółowe informacje w tym zakresie przedstawione zostały przez Kierownika GOPS.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 3b i 4c: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,*
- *finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust.2, ponoszonych przez rodziny wspierające.*

W okresie objętym kontrolą, na terenie gminy nie funkcjonowały rodziny wspierające. W związku z tym gmina nie ponosiła kosztów związanych z ich funkcjonowaniem i szkoleniem. Z informacji przekazanych przez Kierownika GOPS wiadomo, iż nie była prowadzona dotychczas kampania informująca środowisko lokalne o możliwości pełnienia funkcji rodziny wspierającej. Nie zachodziła potrzeba tworzenia rodzin wspierających, gdyż rodziny przeżywające trudności opiekuńczo – wychowawcze nie były zainteresowane taką formą wsparcia.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 5: *współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.*

W okresie objętym kontrolą, gmina nie ponosiła kosztów związanych z umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej.

- W zakresie realizacji zapisu art. 15 ust.1 pkt 2: *opracowanie planu pracy z rodziną we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, skoordynowanym z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej-*

Asystent rodziny współpracował z rodzinami biologicznymi, których dzieci zostały czasowo umieszczone w pieczy zastępczej. Asystent pozostawał w stałym kontakcie z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, uczestniczył w opracowaniu planów pomocy dziecku oraz w Zespołach do spraw Okresowej Oceny Sytuacji Dziecka.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 6: *sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art.187 ust.3.*

Gmina sporządza sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny oraz przekazuje je wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu

teleinformatycznego. Sprawozdania przekazywane były w następujących terminach (dane ustalono z CAS):

- a) za I półrocze 2016 r. w dniu 22 lipca 2016 r.,
- b) za II półrocze 2016 r. w dniu 27 stycznia 2017 r.,
- c) za I półrocze 2017 r. w dniu 28 lipca 2017 r.,
- d) za II półrocze 2017 r. w dniu 12 stycznia 2018 r.

Powyższa analiza wskazuje, iż zachowano ustawowe terminy określone w § 3 ust.1 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r. poz. 213).

Na podstawie powyższych ustaleń skontrolowaną działalność ocenia się pozytywnie.¹

W związku z powyższym nie wydano zaleceń pokontrolnych.

Kontrolę wpisano do książki kontroli pod nr **3/2018** w dniach 20, 23 marca 2018 r.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach. Jeden egzemplarz wystąpienia pokontrolnego przekazuje się kierownikowi kontrolowanej jednostki, za potwierdzeniem odbioru.

Na podstawie art. 197d ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz § 14 rozporządzenia w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli, kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do niego zastrzeżenia.

Wojewoda, w terminie 14 dni od dnia otrzymania zastrzeżeń, przedstawia stanowisko w sprawie ich uwzględnienia lub nieuwzględnienia.

(podpis i pieczęć Wojewody)

---

¹Dokonana ocena została oparta o następującą skalę ocen (na podstawie zarządzenia Nr 371/2017 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy z dnia 11.12.2017, w sprawie wprowadzenia Regulaminu kontroli): pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowością, pozytywna z nieprawidłowościami, negatywna (po przekroczeniu przyjętego progu istotności).